

Saeima konceptuāli atbalsta Administratīvās atbildības likuma spēkā stāšanos 1. jūlijā

Avots: Delfi.lv

Saeima ceturtdien, 5. decembrī, pirmajā lasījumā kā steidzamu atbalstīja grozījumu, ar kuru plānots par Administratīvās atbildības likuma spēkā stāšanās datumu noteikt 2020. gada 1. jūliju, nevis 1. janvāri, kā bija nolemts iepriekš, portāls "Delfi" uzzināja Saeimas Preses dienestā.

Administratīvās atbildības likums, ar kura spēkā stāšanos spēku zaudēs Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss, paredz, ka administratīvie pārkāpumi, par tiem piemērojamie sodi un amatpersonu kompetence administratīvo pārkāpumu procesā turpmāk būs noteikta attiecīgo nozaru likumos vai pašvaldību saistošajos noteikumos.

Administratīvās atbildības regulējumu ir paredzēts ietvert 124 likumos, taču parlamentā vēl nav iesniegti vairāki attiecīgo likumu grozījumu projekti, teikts likumprojekta anotācijā.

Tāpat reformas noslēgšanas termiņu nepieciešams pagarināt, lai pabeigtu darbu pie informācijas sistēmām, kas attiecas uz administratīvajiem pārkāpumiem, – pārstrādātu Sodū reģistra programmatūras funkcionalitāti un pabeigtu izveidot jaunu Administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēmu.

Lai grozījums stātos spēkā, tas Saeimai jāatbalsta vēl otrajā – galīgajā – lasījumā.

"Delfi" jau ziņoja, ka valdība rosināja Administratīvās atbildības likuma spēkā stāšanos atlikt uz sešiem mēnešiem. Tas saistīts ar situāciju, ka joprojām nav veiktas izmaiņas visos saistītajos likumos, un lai neradītu jucekli gada pirmajās dienās.

"Apskatījām situāciju kopumā un secinājām, ka līdz šim ir 90 likumi, kuri jau ir grozīti, un palikuši 20, kuri ir dažādās stadijās. Vairums no tiem jau ir Saeimā otrajā vai trešajā lasījumā. Mēs vēlamies divas lietas – lai šis process tiktu pabeigts, un, lai nebūtu neskaidrības sabiedrībā, kāda ir vai nav atbildība, un arī lai tiesībsargājošām personām ir skaidrība, kā rīkoties," skaidroja valdības vadītājs Krišjānis Kariņš (JV).

Jaunais likums nomainīs vēl padomju gados tapušo Administratīvo pārkāpumu kodeksu, kas ar uzlabojumiem, bet lietots arī visu šo laiku pēc neatkarības atjaunošanas. Administratīvās atbildības likumu Saeima pieņēma pērn oktobrī nosakot, ka tas stāsies spēkā 2020. gada 1. janvārī.

Pārmaiņas skars gan sodu piemērošanas kārtību, gan pašus sodus. Taču ministrijas nav paveikušas savus mājasdarbus un visticamāk policisti, kuriem jau 1. janvārī būs jāspēj piemērot sods, piemēram, dzērušam autobraucējam, to nemaz nevarēs izdarīt, svētdien vēstīja Latvijas Televīzijas raidījums "de facto".

Katru dienu policijas darbinieki sastāda aptuveni piecsimt protokolu par pārkāpumiem ceļu satiksmē. Gadā tie ir aptuveni 190 tūkstoši, un veido lielāko daļu (80%) no visiem administratīvajiem pārkāpumiem Latvijā. Uzsākot strādāt pēc jaunā administratīvās atbildības likuma, policijā darbs gada sākumā varētu būt īsts izaicinājums, tāpat kā pacietība apturētajiem autovadītājiem. Šobrīd ir prognozes, ka protokolu sastādīšana var aizņemt pat vairāk nekā stundu, pie nosacījuma, ja vispār tik tālu izdodas tikt.

"Šobrīd tā pāreja būs gana jūtama. Gan policijas darbiniekiem, kur būs daudz nezināmo. Jo, kā jau minēju, teorija viena lieta, bet prakse pavisam kas cits, un, protams, savā ziņā cietīs arī sabiedrība. Jo skaidrs, ka var būt atsevišķi likumpārkāpumi, par kuriem 1. janvārī vai 2. janvārī policija vienkārši nevarēs piemērot sodu," atzīst Valsts policijas Satiksmes drošības pārvaldes priekšnieks Normunds Krapsis.

Administratīvās atbildības likumu Saeima pieņēma pērn oktobrī, nosakot, ka tas stāsies spēkā 2020. gada 1. janvārī. Ja līdz šim visi sodi bija ierakstīti Administratīvo pārkāpumu kodeksā, tad turpmāk tie būs jāmeklē katras konkrētās nozares likumā. Piemēram, autovadītājiem sodi par pārkāpumiem būs ierakstīti jau Ceļu satiksmes likumā. Lai gan par šiem pārkāpumiem visbiežāk piemēro sodus, attiecīgie grozījumi vēl nemaz nav pieņemti. Tāpat kā sodi vēl vairākos desmitos likumu, kas gaida savu kārtu Saeimā.

"Diemžēl ministrijas ir atlikušas uz pēdējo brīdi likumprojektu virzību, jo patiesībā tie lēmumi par šādu konceptu tika pieņemti gandrīz pirms 10 gadiem," norāda Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece Laila Medina.

Savukārt aptuveni trīsdesmit likumu, kuros būtu jāparādās sodu apmēriem, vēl nemaz nav nonākuši līdz Saeimai. Trešdaļa no tiem ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atbildībā. "Mēs esam iesnieguši likumprojektu saskaņošanai, šobrīd ir ļoti sarežģīta saskaņošana ar citām nozaru ministrijām. Mēs ceram, ka šajās nedēļās mums izdosies pārvarēt šo inerci, kas ir nedaudz ieviesusies šajā ierēdnieciskajā saskaņošanā," vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce (A/P!) vaino ierēdņus.

Pusotru mēnesi pirms pārmaiņām līdz galam nav pabeigta un testi nav veikti arī elektroniskajai platformai (Administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēma - APAS), kurā būs jāstrādā ar administratīvajiem pārkāpumiem. Tās izveidei Iekšlietu ministrija no iekšējiem resursiem novirzījusi vairāk nekā divus miljonus eiro. Taču tā uzsver – sistēmu nevar pilnībā pabeigt un notestēt, kamēr nav pieņemti tādi nozīmīgāki likumi kā, piemēram, ceļu satiksmes, kas ietver lielu daļu ikdienā piemēroto sodu.

"Jebkura informācijas sistēma balstās uz precīzu tehnisko specifikāciju, savukārt šo tehnisko specifikāciju nosaka spēkā esošie tiesību akti. Šobrīd mēs runājam par to, ka šādas precīzas tehniskās specifikācijas nav, jo joprojām daļa no tiesību aktiem, kas veido tehnisko specifikāciju, nav spēkā. Tādēļ mēs runājam par to, ka informācijas sistēma un darbs ar to notiks, mācoties lidojumā. Šobrīd informācijas sistēma tiek izstrādāta

vēlreiz, lielā daļā balstoties uz pieņēmumiem," saka Iekšlietu ministrijas valsts sekretārs Dimitrijs Trofimovs.

Iekšlietu ministrija jau vairākkārt gan valdību, gan Saeimu atlikt likuma spēkā stāšanās laiku – par pusgadu vai gadu, uzskatot, ka pretējā gadījumā gadu mijā iestāsies haoss.

"Man kā ministra atbilde bija tāda - es lūdzu sagatavoties šim procesam kvalitatīvi, laicīgi pieņemt visus normatīvos aktus, lai informācijas centram būtu iespēja pabeigt savus darbus, pabeigt programmēšanas darbus, notestēt sistēmu, apmācīt policijas darbiniekus ar jauno administratīvās atbildības likumu, kā ar viņu strādāt. Un tikai tad faktiski mēs uzsāktu šo likumu izpildi, tāpēc mēs lūdzām jau vasarā administratīvās atbildības likuma spēkā stāšanās termiņu pagarināt vismaz uz pusgadu, lai cilvēki spētu pabeigt darbus kvalitatīvi," saka iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens (KPV LV).

Tieslietu ministrija, kas virzījusi uz priekšu Administratīvās atbildības likumu, uzskata, ka tie visi ir iegansti un nav pamata neko atlikt. Viņu ieskatā – nepilnīgi strādājoša IT sistēma (APAS) nevar būt pamats, lai atliktu likuma spēkā stāšanās laiku. "Mēs esam pietiekami strikti uz to, ka līdz līdz pat pašam gada beigām nebūtu pieļaujamas atkāpes. (..) Mums ir jārespektē tas lielais darbs, ko Saeima ir ieguldījusi, izskatot visus šos nozares likumus, un tam būtu jābūt tikai Saeimas komisiju lēmumam - ja viņi grib pabeigt iesniegtos likumus līdz galam un tāpēc jāpieliek klāt daži mēneši, varbūt tas būs iemesls spēkā stāšanās brīža pārcelšanai," saka Medina.

Ierēdnes ieskatā, vēl pirms gadu mijas ar Saeimas Juridisko komisiju jāpārrunā, vai ir pieņemti visi nepieciešamie likumi. Ja nē, tad, iespējams, būtu lietderīgi uz neilgu brīdi atlikt spēkā stāšanos. Saeimas Juridiskās komisijas vadītāja Juta Strīķe (JKP) neredz pamatojumu, kādēļ nosauktās problēmas varētu traucēt pildīt jauno likumu jau no 1.janvāra un haosa iespēju viņa nepieļauj. "Tās ir absolūtākās muļķības tāpēc, ka, kā es teicu - šeit bija rakstīts kodeksā, ka jums pienākas sods par ātruma pārsniegšanu, tagad tas būs rakstīts citā likumā, nevis kodeksā, ka jums būs sods par ātruma pārkāpšanu. Kā var iestāties haoss un kas mainās no tā, ka normu no viena likuma pārceļ uz citu likumu, un kas ir tas, ko viņi nav izdarījuši skaidrā, saprotamā cilvēkiem valodā. Tas ir pilnīgas muļķības," saka Strīķe.

Tikmēr Trofimovs piebilst: "Ir skaidrs, ka 1. janvāri mēs varēsim sagaidīt ar to, ka ir īstenota laba reforma uz papīra, bet realitātē tā būs īstā elle policijas darbiniekiem".

Iekšlietu ministrijā "de facto" apliecināja – ja jauno likumu būs jāsāk darbināt jau no 1. janvāra, viņiem ir izstrādāts arī plāns B, taču jebkurā gadījumā būšot jāreķinās ar iedzīvotāju neapmierinātību.